

Inbreng Milieudefensie op de consultatie wetsvoorstel CO₂-heffing Industrie

Datum: 26 mei 2020

CO₂-heffing: De vervuiler betaalt..

Milieudefensie zet zich al vele jaren in voor een heffing op de uitstoot van broeikasgassen. De reden om een prijs te zetten op CO₂ is om ervoor te zorgen dat de vervuiler betaalt. De kosten van klimaatverandering zitten momenteel te weinig verdisconteerd in de prijzen, waardoor uitstoot van broeikasgassen te goedkoop is. Een CO₂-heffing als bronbeleid is een effectief en eerlijk economisch principe.

.. maar het voorgestelde stelsel beloont de vervuiler

Toch is dit precies wat het voorgestelde klimaatbeleid ten aanzien van de industrie niet doet. In dit wetsvoorstel wordt de industrie door middel van dispensatierechten vrijgesteld van een CO₂-heffing voor het overgrote deel van de uitstoot. De eerste jaren worden er vanwege de COVID-19 crisis zelfs meer dispensatierechten verstrekt dan dat er uitstoot is, waardoor de industrie niets betaalt. Dit terwijl het onduidelijk is in hoeverre de industriële bedrijven worden geraakt door de crisis. Waar dat wel zo mocht zijn dan adviseren wij met klem om geen steun te verlenen door het verslappen van klimaatbeleid. We kunnen het ons niet permitteren de economische crisis op te lossen door de klimaatcrisis te verergeren. In de memorie wordt gesteld dat het doel in 2030 gehaald wordt, maar bij de klimaatcrisis telt elke ton CO₂, en dat vereist directe reductie in plaats van uitstel. 'Flatten the curve' is ook voor de klimaatcrisis bijzonder relevant.

Dit wetsvoorstel kan niet los worden gezien van de samenhang met ander klimaatbeleid. De industrie kan gebruikmaken van de subsidieregeling SDE++ om vergroeningsmaatregelen te financieren. De CO₂-heffing lijkt vooral bedoeld als stok achter de deur om de industrie ertoe aan te zetten om de subsidie die hen wordt aangeboden ook daadwerkelijk te benutten. Alleen vermijdbare emissies worden belast.

Maar, de industrie draagt vrijwel niet bij aan Opslag Duurzame Energie (ODE), waarmee de SDE++ wordt gevuld. De ODE wordt vooral betaald door huishoudens en het midden- en kleinbedrijf (MKB) in schijf 1 - 3. In combinatie met de heffingsvrije voet voor de CO₂-heffing in dit wetsvoorstel, resulteert dit in een stelsel waarbij de grootste vervuilers worden beloond. Daar komt bij dat het onduidelijk is op basis van welke data het aantal dispensatierechten per bedrijf wordt berekend. Het is zeer belangrijk dat die gegevens ten minste openbaar worden gemaakt, zodat ze door andere partijen te verifiëren zijn.

Het huidige wetsvoorstel is complex en fraudegevoelig. Het zou effectiever zou zijn om een algemene CO₂-heffing te introduceren zonder vrijstellingen. De heffing begint relatief laag in 2021 en loopt in de loop van de jaren op, zoals indertijd vastgelegd in het klimaatakkoord. De opbrengst kan gebruikt worden voor vergroening van bedrijven en huishoudens.

Bewijs voor 'koolstoflekkage' ontbreekt

Het risico op koolstoflekkage door internationale concurrentie wordt veelvuldig aangedragen als argument om de internationaal concurrerende industrie niet te belasten. Echter, dat gebeurt steevast zonder cijfermatige onderbouwing en zonder visie op welke industrie we in een klimaatbestendige toekomst willen behouden. De speelveldtoets die wordt uitgevoerd lijkt zwaar te leunen op informatie van de industrie zelf. Een objectieve toets is nodig. De vraag die moet worden beantwoord is: Welk prijspad voor een algemene CO₂-heffing doet zoveel mogelijk recht aan het principe van de vervuiler betaalt, maar voorkomt tegelijkertijd dat bedrijven massaal de deuren moeten sluiten? Waarbij opgemerkt dat het verplaatsen van productie een zeer kostbare en ingrijpende aangelegenheid is en dat tal van andere zaken meespelen bij de afweging om productie al dan niet te verplaatsen. Daarnaast zijn er bedrijven die geen toekomst hebben in een klimaatbestendige economie. Beter is het daar in te zetten op het helpen van werknemers aan ander werk, een groen banenplan, dan een noodzakelijke en effectieve algemene CO₂-heffing niet in te voeren om die bedrijven op de been te houden. De Nederlandse Bank concludeert dat een CO₂-heffing van 50 euro per ton nauwelijks effect heeft op de Nederlandse economie.¹

Koolstofgrensbelasting biedt uitkomst

De Europese Commissie heeft in de Green Deal aangegeven in te willen zetten op een Europese koolstofgrensbelasting, waarmee het probleem van internationale concurrentie buiten de Europese Unie kan worden opgelost. Wij pleiten ervoor dat Nederland dit steunt en zich hier in Europees verband sterk voor maakt. Echter, we kunnen niet wachten op eventueel Europees beleid. Nederland moet zelf stappen zetten.

1 https://www.dnb.nl/binaries/De%20prijs%20van%20transitie_tcm46-379780.pdf